

ПОРЯДОК РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОБ'ЄКТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Перелік обов'язкових елементів облікової політики в розрізі об'єктів обліку законодавчо не визначений, тому підприємство самостійно обирає їх та способи ведення бухгалтерського обліку, які підприємство розробило самостійно або застосування яких нормативними документами однозначно не визначено.

Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства та Листом Міністерства фінансів України «Про облікову політику» чітко встановлено перелік елементів облікової політики. Проте не дивлячись на достатньо великий перелік елементів облікової політики, визначених вказаними вище документами, він є неповним в порівнянні з тими, які розкриваються в П(С)БО.

На основі аналізу розпорядчих документів про облікову політику, встановлено, що всі підприємства розкривають питання щодо проведення інвентаризації, ведення податкового обліку. Щодо елементів в розрізі різних об'єктів обліку, то найбільше уваги приділено основним засобам (метод амортизації, критерії розмежування між основними засобами та малоцінними необоротними активами), запасам (метод списання, облік транспортно-заготівельних витрат), дебіторській заборгованості (порядок нарахування резерву сумнівних боргів). Інформація щодо обліку ряду об'єктів (довгострокові фінансові інвестиції, резерву на оплату відпусток та виконання гарантійних зобов'язань) взагалі не розкрита в наказі про облікову політику досліджуваних підприємств. Наведені дані ще раз підтверджують актуальність та необхідність даного дослідження.

Враховуючи вимоги чинного законодавства, розпорядчий документ про облікову політику підприємства має визначити застосування таких елементів (таблиця 1).

Таблиця 1

Елементи облікової політики в розрізі об'єктів обліку

Об'єкт	Елемент
Запаси	методи оцінки вибуття запасів; періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів; порядок обліку (ідентифіковано чи загалом) і розподілу транспортно-заготівельних витрат; окремий субрахунок обліку транспортно-заготівельних витрат
Основні засоби та інші необоротні активи	методи амортизації необоротних активів; вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів; періодичність (періоду) зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку; переоцінка необоротних активів;
Дебіторська заборгованість	метод обчислення резерву сумнівних боргів
Витрати	застосування класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку; база розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу; перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)
Доходи	порядку оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг; порядку визначення ступеню завершеності робіт за будівельним контрактом
Власний капітал та зобов'язання	перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів
Інші об'єкти	сегменти, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках; дата визначення придбаних в результаті систематичних операцій фінансових активів; поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку; періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань; окремий балансу філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами підприємства

Отже, нами визначено основні елементи облікової політики за найбільш розповсюдженими об'єктами обліку – запаси, основні засоби, дебіторська заборгованість, власний капітал та зобов'язання. Від організації та методики обліку за цими ділянками буде залежати достовірність основних показників фінансової звітності. Важливість формування облікової політики та раціональної організації обліку зумовлено тим, що вона формує інформаційну базу як для надання фінансової звітності зовнішнім користувачам, так і для прийняття управлінських рішень.